

Gebruik tekst 1.

Moderne samenlevingen zoals de Verenigde Staten hebben een proces van democratisering doorgemaakt. Binnen het proces van democratisering bestaan twee ontwikkelingen. Een daarvan is de uitbouw van de rechtsstaat.

- 4p 5 **a** Leg uit dat de uitbouw van de rechtsstaat bijdraagt aan democratisering. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van de rechtsstaat;
 - de omschrijving van het kernconcept democratisering.
- b** Geef aan welke **andere** ontwikkeling binnen democratisering de Franse schenkers van het Vrijheidsbeeld afwijzen. Gebruik in je antwoord informatie uit tekst 1.

Opgave 2 Sociale media en het welzijn van jongeren

Bij deze opgave horen tekst 2 en de figuren 1 en 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Er is de laatste jaren veel aandacht voor de invloed van sociale media op het welzijn van jongeren. Een team onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam heeft tussen 2019 en 2021 onderzoek gedaan naar de invloed die Nederlandse jongeren ervaren van sociale media. Deze opgave gaat over dat onderzoek.

Gebruik tekst 2.

In tekst 2 beschrijven de onderzoekers dat ze voor de dataverzameling twee onderzoeksmethoden hebben gebruikt: enquêtes en interviews.

- 3p 6 – Noem een voordeel van het gebruik van de onderzoeksmethode enquête.
- Noem een voordeel van het gebruik van de onderzoeksmethode interview.
- Beredeneer dat beide onderzoeksmethoden elkaar aanvullen in dit onderzoek. Gebruik in je redenering per onderzoeksmethode het gekozen voordeel en informatie uit tekst 2.

Gebruik figuur 1.

Figuur 1 geeft de onderzoeksresultaten weer van de ervaren invloed van sociale media.

- 2p 7 – Formuleer een hypothese die wordt ondersteund door gegevens uit figuur 1.
- Benoem de onafhankelijke en de afhankelijke variabele in de hypothese.

Sociale media zijn een onderdeel van moderne sociale netwerken. Een kenmerk van bindingen in moderne sociale netwerken is de grote geografische afstand waarover deze bindingen zich kunnen uitstrekken.

- 2p 8 Leg met een **eigen** voorbeeld uit welk **ander** kenmerk van bindingen in moderne sociale netwerken te herkennen is in het gebruik van sociale media. Gebruik in je uitleg een kenmerk van bindingen in moderne sociale netwerken.

Gebruik figuur 2.

Jongeren ervaren volgens figuur 2 socialemediagebruik niet als oorzaak voor stress. In figuur 2 staan ook andere situaties en groepen als oorzaken voor de stress die jongeren ervaren.

Er worden primaire en secundaire groepen onderscheiden.

- 2p 9 Beredeneer welke **andere** oorzaak van stress verklaard kan worden met sociale controle in een secundaire groep. Gebruik in je redenering:
- een kenmerk van een secundaire groep en informatie uit figuur 2;
 - een omschrijving van sociale controle.

Opgave 3 Eilandstaten vechten voor hun voortbestaan

Bij deze opgave horen afbeelding 1 en tekst 3 uit het bronnenboekje.

Inleiding

De staat Tuvalu bestaat uit een aantal kleine eilanden in de Grote Oceaan. De eilanden dreigen door klimaatverandering op termijn onder de stijgende zeespiegel te verdwijnen. Tuvalu komt in 2021 wereldwijd in het nieuws met een opvallende videoboodschap gericht aan de deelnemers van de VN-klimaatconferentie. In de boodschap roept minister Kofe van Buitenlandse Zaken van Tuvalu andere landen op tot actie (afbeelding 1). Tuvalu heeft zich samen met andere eilandstaten verenigd in het Pacific Islands Forum. Dat organiseert in 2023 een congres waarin wordt ingegaan op de vraag: kun je als staat nog bestaan als je land onder de zeespiegel is verdwenen?